

Mısır Koçan Kurdu (Lepidoptera: Noctuidae)

Sesamia nonagrioides ve *S. cretica*

Kışı genellikle olgun larva halinde gövde veya koçanlar içinde geçirmektedir. Kelebekler mart sonundan itibaren görülmeye başlarlar. Yumurtalarını yaprak kınının gövdeye bakan iç kısmına ve koçan yapraklarının iç yüzüne bırakırlar. Bu dönemde zararlının ana konukçusu olan mısır ve sorgumun ekimi yapılmadığından yumurtalarını buğday bitkisine, yabancı buğdaygillere veya kanal boylarındaki sukamışlarına bırakırlar. Bir dişi bir kaç kez olmak üzere 200 - 350 yumurta bırakır. Kelebeklerin ömrü ortalama 6-7 gündür. Yumurtadan çıkan larvalar gövde veya koçan içine açtıkları deliklerden geçerler. Yedinci döneme gelen larvalar genellikle beslenmeden kesilirler ve buldukları sap ve koçan içinde meydana getirdikleri odacıklarda pupa olurlar. Ege bölgesinde 3, Akdeniz bölgesinde ise 4-5 döl vermektedir. Larvalar mısır bitkisinin fide döneminden başlayarak yaprak, gövde, koçan ve tepe püsküllerinde beslenerek zarar yaparlar. Mısır bitkisinin helezon dönemlerinde bulaşma olursa, gövde içinde beslenen larvalar, ileride gelişme konisinden çıkacak yaprakları da zarara uğratarlar. Bu gibi mısır bitkilerinde gelişme konisinden yeni çıkan yapraklarda birbirine simetrik yenik delikler görülür. Yapraktaki bu zarar şekli karakteristik olup mısır kurdu zararından kolaylıkla ayrılır. Yaprak kınının iç yüzeyinde yaklaşık 48 saatlik beslenmesini tamamlayan larvalar buldukları ortam üzerinden boğum aralarından gövdeye girerler. Gövde içine giren larvalar buralarda galeriler açarak beslenirler. Çıkarmış oldukları dışkı maddelerini de (hızar talaşı gibi) giriş deliklerinden dışarı atarlar. Koçan içine giren larvalar galeriler açıp süt olumundaki taneleri yiyerek beslenirler. Çıkardıkları dışkı maddeleri ile de bakteri faaliyetini artırarak koçan içindeki tanelerin tümünün zarar görmesine sebep olurlar. Ayrıca koçandaki deliklerden koçan içine giren funguslar, ürettikleri mikotoksinler nedeniyle insan ve hayvan sağlığı için tehlike oluşturmaktadırlar.

Mücadelesi:

Mısır koçankurdu ile mücadele yapılmadığı takdirde %80'lere varan oranlarda ürün kaybı meydana gelebilir.

Hasattan sonra arta kalan mısır sapsarı ve kökleri parçalanıp imha edilmelidir. Tarla derin sürülerek bitki artıklarında kışlayan larvalar derine gömülmek suretiyle ergin çıkışları önlenmeli ve ikinci ürün mısır mümkün olduğunca erken ekilmelidir.

Bozkurtlar (Lepidoptera: Noctuidae)

Agrotis ipsilon Hufn., *A. segetum* (Schiff.)

Kışı Akdeniz Bölgesi'nde larva ve pupa, Ege Bölgesi'nde pupa halinde geçirir. *Agrotis* spp. erginlerinin uçuşları genellikle mart ayında başlar. Sıcak geçen kış koşullarında şubatın son yarısı içinde de ergin uçuşları olabilmektedir. Kelebekler gece aktiftir. Gündüzleri otlu, gölgeli (loş) ve nemli yerlerde saklanırlar. Çiftleşme gece olur. Kelebekler yumurtalarını nemli yerlerdeki bitkilerin gövdelerine, yere yakın yapraklara ve bitki olmadığı hallerde rutubetli topraklara da yumurta bırakırlar. Bir dişi 300-1500 yumurta bırakabilir. Yumurtalar 4 gün ile 2 hafta arasında açılır. Yeni çıkan küçük larvalar gündüzleri de beslenmelerine rağmen 3. dönem ve daha büyük larvalar gündüzleri toprakta saklanırlar. Larvalar genellikle gece aktif olmakla birlikte, serin ve bulutlu günlerde de az da olsa gündüzde aktif olurlar. Larvalar toprak içinde 6-7 cm kadar derinliğine inebilir. Larvalar gündüzleri zarar yaptıkları bitkilerin diplerinde veya çok yakınında toprak altında bulunurlar. Larva süresi 20 - 60 gün kadar sürer. Akdeniz Bölgesi'nde, larva popülasyonu genellikle nisan-mayıs ve haziranın ilk yarısında yoğunluk kazanmaktadır.

Haziran'ın ortasından sonra genellikle larva popülasyonu düşmektedir. Erginler pupadan 10 ila 25 günde çıkar. Yılda Ege'de 1 - 2, Akdeniz Bölgesinde 2 - 3 döl verir. Kesici Kurtlar mısır fidelerini keserek zarar verirler. Genç bitkileri genellikle toprak yüzünden keser. Fakat toprağın yumuşak ve toprak rutubetinin aşağıda olması koşullarında toprak altından da kesebilir. Özellikle büyük larvalar, kesilen bitkileri toprak altına çekerek yapraklarını yerler.

Sıra takip ederek zararını yapar. Geç ekim yapılan yerlerde ve yağışlı geçen ilkbahar aylarında zararı daha ağır olur. Yeniden ekim gerektirecek derecede zarar yapabilir. Kesici kurtlar polifag zararlı olup, ülkemizde hemen hemen tüm bölgelerde yaygındır.

Mücadelesi:

Tarlalar kışın sürülerek, ilkbaharda ergin uçuşlarının başladığı dönemde, otsuz bulunmalarına özen gösterilmelidir.

Tarlaların ekime hazırlanmasında geç kalınmamalıdır.